

Vec C-910/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

12. december 2019

Vnútroštátny súd:

Tribunal Supremo, Sala de lo Civil

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

10. december 2019

Navrhovateľka:

Bankia, S. A.

Odporkyňa:

Unión Mutua Asistencial de Seguros (UMAS)

PRACOVNÝ DOKUMENT

[*omissis*] [Číslo konania a spravodajca]

TRIBUNAL SUPREMO (Najvyšší súd, Španielsko)

Sala de lo Civil (občianskoprávny senát)

PLENO (plénum)

Uznesenie [*omissis*]

[*omissis*] [Zloženie súdu]

V Madride, 10. decembra 2019.

[*omissis*] [Spravodajca]

SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

PO PRVÉ – Tento Sala de lo Civil del Tribunal Supremo (občianskoprávny senát Najvyššieho súdu, Španielsko) prejednáva kasačný opravný prostriedok proti rozsudku Audiencia Provincial de Madrid (Provinčný súd v Madride, Španielsko) (komora 14) z 21. decembra 2016, ktorý je predmetom odvolania č. 657/2016, o zodpovednosti akciovej spoločnosti za obsah prospektu verejnej ponuky na upisovanie akcií.

PO DRUHÉ – Počas prejednávania, hlasovania a rozhodnutia o kasačnom opravnom prostriedku sa vnútroštátny súd domnieval, že by bolo potrebné položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie. [*omissis*]. [Vypočutie účastníkov konania]

PO TRETIE – Žalobkyňa a odporkyňa, Unión Mutua Asistencial de Seguros (UMAS), [*omissis*] v súhrne uviedla, že nie je potrebné položiť prejudiciálnu otázku, pretože zodpovednosť spojená s prospektom nie je súčasťou obsahu smernice 2003/71/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o prospekte, ktorý sa zverejňuje pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí na obchodovanie, a o zmene a doplnení smernice 2001/34/ES. Rovnako uviedla, že v španielskom právnom poriadku, ak sa vydá prospekt, zodpovednosť vzniká v každom prípade.

PO ŠTVRTÉ – Žalovaná a navrhovateľka, spoločnosť Bankia S. A., [*omissis*] v súhrne uviedla, že položená otázka nebola vyriešená judikatúrou Spoločenstva, a preto je polozenie tejto otázky opodstatnené.

PRÁVNE ODÔVODNENIE

PO PRVÉ – *Predmet sporu*

1. V roku 2011 vykonala spoločnosť Bankia S. A. verejnú ponuku na upisovanie akcií (OPS) na účely jej vstupu na burzu cenných papierov.

2. Ponuka bola rozdelená na dve tranže: tranža pre retailových investorov, zamestnancov a riadiacich pracovníkov (60 % ponúkaných akcií), a druhá tranža pre kvalifikovaných investorov (zvyšných 40 %) alebo „inštitucionálna tranža“.

V rámci prvej tranže bola maximálna výška investície 10 000 eur (časť tranže zamestnancov a riadiacich pracovníkov) a 250 000 eur (časť tranže retailových investorov).

V rámci druhej tranže s minimálnou investíciou 60 000 eur prospekt stanovoval dve skupiny:

a) 50 % akcií malo byť určených pre profesionálnych investorov vymedzených v článku 78a ods. 3 pododsekoch a) až d) Ley del Mercado de Valores (zákon o trhu s cennými papiermi) z roku 1988 (ďalej len „LMV“), teda subjektom, ktoré podliehajú schváleniu zo strany orgánov verejnej moci alebo verejnej regulácii, ako sú úverové inštitúcie, investičné spoločnosti, poisťovne, podniky kolektívneho investovania, penzijné fondy, atď.; orgány verejnej správy; a veľké podniky;

b) zvyšných 50 % malo byť určených pre profesionálnych klientov uvedených v odseku e) tohto ustanovenia („iní klienti, ktorí o to vopred požiadajú a výslovne sa vzdávajú toho, aby sa s nimi zaobchádzalo ako s retailovými klientmi“).

3. Chronológia ponuky pre inštitucionálnu tranžu, rovnako ako v prípade retailovej tranže, vychádzala z registrácie prospektu zo strany CNMV (Národná komisia pre trhy s cennými papiermi, Španielsko) (29. jún 2011).

Od toho dňa do 18. júla 2011 sa konalo tzv. „obdobie prieskumu dopytu“, počas ktorého mohli potenciálni kvalifikovaní investori predkladať návrhy na upisovanie.

Spoločnosť uskutočňujúca prieskum (Bankia Bolsa) vykonávala počas tohto obdobia „činnosti spojené so šírením a propagáciou ponuky s cieľom získať od potenciálnych príjemcov údaj o počte akcií a cene, za ktorú sú ochotní upísať akcie“.

V posledný deň tohto obdobia sa stanovila cena pre túto tranžu a vybrali sa návrhy na upisovanie, ktoré sa po potvrdení stali neodvolateľnými, a ktoré viedli k priznaniu príslušných akcií investorom (19. júl 2011), a k pripusteniu na oficiálne rokovanie v nasledujúci deň.

4. Cena akcií bola stanovená na 3,75 eura tak pre retailovú tranžu ako aj pre inštitucionálnu tranžu.

5. Spoločnosť Bankia v rámci ponuky kontaktovala Unión Mutua Asistencial de Seguros (UMAS), spoločnosť zaoberajúcu sa poisťovacou činnosťou v rámci režimu vzájomného poistenia, s ponukou na upísanie akcií spoločnosti.

6. Dňa 5. júla 2011 podpísala UMAS príkaz na nákup 160 000 akcií spoločnosti Bankia vo výške 3,75 eura za každú akciu, čo predstavovalo celkovú sumu 600 000 eur.

7. V dôsledku pozmenenia ročnej účtovnej závierky emitujúcej spoločnosti Bankia, akcie stratili takmer všetku svoju hodnotu na sekundárnom trhu a pozastavilo sa obchodovanie s nimi.

V predchádzajúcich konaniach začatých retailovými investormi dospel tento Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) v rôznych rozsudkoch k záveru, že prospekt obsahoval vážne nepresnosti pokiaľ ide o skutočnú finančnú situáciu emitujúcej spoločnosti.

8. UMAS podala na spoločnosť Bankia žalobu, v ktorej sa v prvom rade domáhala neplatnosti z dôvodu chyby v súhlase pri nákupe akcií.

A subsidiárne, aby bola spoločnosť Bankia uznaná za zodpovednú z dôvodu nepravdivosti údajov uvedených v prospekte.

9. Rozsudkom súdu prvého stupňa sa žalobe v jej hlavnom návrhu vyhovel, konštatovala sa neplatnosť nadobudnutia akcií z dôvodu neplatnosti súhlasu, a nariadilo sa vrátenie plnení.

10. Spoločnosť Bankia podala proti uvedenému rozsudku odvolanie, ktoré bolo čiastočne potvrdené zo strany Audiencia Provincial, ktorý zamietol žalobu o neplatnosť a vyhovel žalobe o určenie zodpovednosti spojenej s prospektom. Rozhodnutie bolo založené na nasledujúcich a zhrnutých úvahách: i) UMAS je kvalifikovaným investorom, ale nie je preukázané, že mala osobitnú intervenciu na OPS, s výnimkou všeobecnej intervencie, ktorá vyplýva z jej postavenia investora inštitucionálnej tranže; (ii) tým, že sa verejnej ponuky zúčastnili retailoví a kvalifikovaní investori, údaje, ktoré spoločnosť Bankia poskytla v prospekte, sú záväzné aj pre kvalifikovaných investorov; (iii) pozmenenie účtovných závierok bolo dôsledkom zistenia, že pôvodné účtovné závierky a údaje uvedené v prospekte neboli v súlade so zásadou verného a pravdivého obrazu a zásadou obozretnosti; (iii) nepresnosť prospektu zakladá zodpovednosť uvedenú v článku 28 ods. 3 LMV, preto treba subsidiárnej žalobe vyhovieť; (iv) náhrada škody sa vypočíta z rozdielu medzi hodnotou nadobudnutia – 600 000 eur – a hodnotou, ktorú mali akcie v čase podania žaloby – 22. máj 2015 –, s povinnosťou žalobkyne vrátiť akcie a prípadné dividendy (spolu so zákonnými úrokmi odo dňa ich prijatia); (v) stanovuje zákonné úroky zo sumy, ktorú má zaplatiť spoločnosť Bankia od dátumu podania žaloby.

11. Spoločnosť Bankia podala kasačný opravný prostriedok na Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko). Tribunal Supremo (Najvyšší súd,

Španielsko) sa počas prejednávania, ktoré predchádzalo jeho rozhodnutiu, rozhodol podať tento návrh na začatie prejudiciálneho konania.

PO DRUHÉ – *Sporná otázka v konaní vo veci samej*

Je sporné a relevantné, či v prípade, ak je verejná ponuka na upisovanie akcií adresovaná tak retailovým investorom ako aj kvalifikovaným investorom, a vydá sa prospekt pre retailových investorov, žaloba o určenie zodpovednosti spojenej s prospektom sa vzťahuje na oba typy investorov alebo len na retailových investorov. Teda či inštitucionálny veriteľ môže prevziať zodpovednosť spojenú s prospektom, napriek tomu, že v prípade, ak je ponuka adresovaná výlučne kvalifikovaným investorom, nie je potrebné uviesť tento dokument.

Je tiež sporné, či vzhľadom na to, že ide o kvalifikovaného investora, možno na účely určenia, či existuje zodpovednosť emitujúcej spoločnosti, zohľadniť, že tento investor mohol mať prístup k iným zdrojom informácií o finančnej situácii spoločnosti, ktorá vydáva verejnú ponuku, ktoré sú odlišné od informácií uvedených v prospekte.

PO TRETIÉ – *Ustanovenia Spoločenstva*

1. Článok 3 ods. 2 smernice 2003/71/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o prospekte, ktorý sa zverejňuje pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí na obchodovanie, a o zmene a doplnení smernice 2001/34/ES, stanovuje, že:

„Povinnosť zverejniť prospekt sa nevzťahuje na nasledujúce druhy ponuky: a) ponuka cenných papierov adresovaná výlučne kvalifikovaným investorom“.

2. Článok 6 tejto smernice pod názvom „Zodpovednosť spojená s prospektom“ stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby sa zodpovednosť za údaje uvedené v prospekte spájala prinajmenšom s emitentom alebo jeho správnymi, riadiacimi alebo dozornými orgánmi, ponúkajúcim alebo osobou žiadajúcou o prijatie na obchodovanie na regulovanom trhu alebo ručiteľom, podľa daného prípadu. Zodpovedné osoby sa v prospekte zreteľne označia ich menami a pozíciami alebo, v prípade právnických osôb, ich názvami a sídlami, ako aj ich vyhlásením, že podľa ich najlepších znalostí sú údaje obsiahnuté v prospekte v súlade so skutočnosťou a že prospekt nevynecháva nič, čo by mohlo ovplyvniť jeho význam.“

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa ich zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia o zodpovednosti za škodu vzťahovali na osoby zodpovedné za údaje uvádzané v prospekte. Členské štáty však zabezpečia, aby sa žiadnej osobe neprisudzovala zodpovednosť za škodu výlučne na základe súhrnu, vrátane jeho prekladu, pokiaľ nie je tento súhrn zavádzajúci, nepresný alebo nekonzistentný pri jeho čítaní spolu s ostatnými časťami prospektu“.

PO ŠTVRTÉ – *Vnútroštátne právo*

1. Článok 30a ods. 1 Ley 24/1988 del Mercado de Valores (zákon č. 24/1988 o trhu s cennými papiermi) z 28. júla 1988 (Verejná ponuka na predaj alebo upisovanie cenných papierov), v znení uplatniteľnom na prípad z dôvodu svojho dátumu stanovuje:

„1. Verejná ponuka na predaj alebo upisovanie cenných papierov predstavuje akékoľvek oznámenie osobám v akejkoľvek forme a akýmikoľvek prostriedkami, predkladajúce dostatočné informácie o podmienkach ponuky a ponúkaných cenných papieroch, aby sa investori mohli rozhodnúť kúpiť alebo upísať tieto cenné papiere.

Povinnosť zverejniť prospekt sa nevzťahuje na nasledujúce druhy ponuky, ktoré sa na účely tohto zákona preto nepovažujú za verejnú ponuku:

a) Ponuka cenných papierov adresovaná výlučne kvalifikovaným investorom“.

2. Článok 28 tohto zákona (Zodpovednosť spojená s prospektom) uvádza:

„1. Zodpovednosť za údaje uvedené v prospekte sa musí spájať prinajmenšom s emitentom, ponúkajúcim alebo osobou žiadajúcou o prijatie na obchodovanie na oficiálnom sekundárnom trhu a s ich správnyimi orgánmi, v súlade s podmienkami stanovenými právnymi predpismi.

Zodpovednosť uvedená v predchádzajúcom pododseku sa rovnako spája aj s ručiteľom cenných papierov v súvislosti s údajmi, ktoré sa majú vypracovať.

Zodpovedný je aj riadiaci orgán, pokiaľ ide o kontrolné úlohy, ktoré vykonáva v súlade s podmienkami stanovenými právnymi predpismi.

Za podmienok stanovených právnymi predpismi sú zodpovedné aj tie osoby, ktoré súhlasia s prevzatím zodpovednosti spojenej s prospektom, pokiaľ je to uvedené v tomto dokumente, a osoby, ktoré nie sú uvedené vyššie, ktoré schválili obsah prospektu.

2. Osoby zodpovedné za údaje uvedené v prospekte sa zreteľne označia v prospekte ich menami a pozíciami alebo, v prípade právnických osôb, ich názvami a sídlami. Rovnako musia vyhlásiť, že podľa ich najlepších znalostí sú údaje obsiahnuté v prospekte v súlade so skutočnosťou a že prospekt nevynecháva nič, čo by mohlo ovplyvniť jeho význam.

3. V súlade s podmienkami stanovenými právnymi predpismi budú všetky osoby uvedené v predchádzajúcich odsekoch, podľa daného prípadu, zodpovedné za akúkoľvek škodu spôsobenú držiteľom cenných papierov nadobudnutých v dôsledku nepravdivých údajov alebo vynechania relevantných údajov z prospektu alebo dokumentu, ktorý musí ručiteľ prípadne vypracovať.

Žaloba smerujúca k určeniu zodpovednosti sa premlčí v lehote troch rokov odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol dozvedieť o nepravdivosti alebo opomenutí v súvislosti s obsahom prospektu.

4. Nemožno prisúdiť žiadnu zodpovednosť osobám uvedeným v predchádzajúcich odsekoch na základe súhrnu alebo jeho prekladu, pokiaľ nie je tento súhrn zavádzajúci, nepresný alebo nekonzistentný pri jeho čítaní spolu s ostatnými časťami prospektu, alebo neobsahuje v spojení s ostatnými časťami prospektu základné informácie, ktoré majú investorom pomôcť pri rozhodovaní o investovaní do cenných papierov“.

PO PIATE – Potreba predložiť návrh na začatie prejudiciálneho konania

1. Smernica 2003/71/ES a ani španielska právna úprava výslovne neupravujú, či v prípadoch, keď sa vykonáva zmiešaná verejná ponuka na upisovanie cenných papierov, teda že je adresovaná tak retailovým investorom ako aj kvalifikovaným investorom, môžu aj kvalifikovaní investori podať žalobu o určenie zodpovednosti spojenej s prospektom, pri zohľadnení skutočnosti, že ak je vydanie adresované len tomuto typu investorov, nie je potrebné uverejniť prospekt.

Smernica neposkytuje jasnú odpoveď na položenú otázku, pretože hoci na jednej strane vylučuje vydanie prospektu pri ponukách adresovaných výlučne kvalifikovaným investorom (článok 3 ods. 2), na druhej strane v odôvodnení 27 stanovuje, že investori sa ochránia zabezpečením zverejňovania spoľahlivých údajov bez toho, aby sa rozlišovalo medzi rôznymi typmi investorov.

2. Ak by bola verejná ponuka na upisovanie (OPS) adresovaná len kvalifikovaným investorom, prospekt by nebol potrebný. Vzhľadom na koexistenciu retailovej tranže bolo uverejnenie prospektu povinné, čo nastoľuje problém pri rozhodovaní o jeho účinnosti voči kvalifikovaným investorom, ktorí, hoci nie sú jeho prirodzenými adresátmi, mohli byť dotknutí tým, čo sa v žalobe označuje ako vážne nepresnosti vo finančných údajoch uvedených v tomto dokumente. Zdá sa však, že v takýchto prípadoch právna úprava Spoločenstva ako aj vnútroštátna právna úprava predpokladá, že kvalifikovaní investori sami disponujú kapacitou a informačnými prostriedkami, ktoré im umožňujú prijať rozhodnutie o investícii.

Ani v smernici nie je jasné riešenie otázky, či aj za predpokladu, že kvalifikovaní investori môžu podať žalobu o určenie zodpovednosti spojenej s prospektom, je na účely vylúčenia zodpovednosti emitujúcej spoločnosti možné zohľadniť aj iné zdroje informácií, ku ktorým mali prístup, a ktoré vyplývajú z ich predchádzajúcich právnych a obchodných vzťahov s emitentom OPS, ako napríklad byť akcionárom emitujúcej spoločnosti, alebo členom jej správnych orgánov.

3. V prejednávanej veci, vzhľadom na to, že proti rozhodnutiu tohto kasačného súdu nie je možné podať riadny opravný prostriedok, a že existujú pochybnosti týkajúce sa výkladu, ktoré presahujú úroveň štátu a týkajú sa právnych predpisov

Únie, je potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania, aby Súdny dvor EÚ rozhodol, či zodpovednosť spojená s prospektom sa vzťahuje len na retailových investorov, a nie na kvalifikovaných investorov, a to aj vtedy, ak bola ponuka adresovaná obom, a prospekt bol zverejnený. A prípadne, či vo vzťahu ku kvalifikovaným investorom je možné posúdiť ich úroveň informovanosti o finančnej situácii emitenta OPS nezávisle od prospektu, na základe ich právnych alebo obchodných vzťahov s uvedeným emitentom (byť jeho akcionárom, členom správnych orgánov, atď.).

Keďže odpoveď na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania je vo vzťahu k spornej otázke v konaní kľúčová pre rozhodnutie.

Vzhľadom na uvedené,

VÝROKOVÁ ČASŤ

SÚD ROZHODOL:

Predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie na základe článku 267 ZFEÚ tieto prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu článku 3 ods. 2 a článku 6 smernice 2003/71/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o prospekte, ktorý sa zverejňuje pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí na obchodovanie, a o zmene a doplnení smernice 2001/34/ES:

1. V prípade, ak je verejná ponuka na upisovanie akcií adresovaná tak retailovým investorom ako aj kvalifikovaným investorom, a vydá sa prospekt pre retailových investorov, vzťahuje sa žaloba o určenie zodpovednosti spojenej s prospektom na oba typy investorov alebo len na retailových investorov?

2. V prípade, ak odpoveďou na predchádzajúcu otázku je, že sa vzťahuje aj na kvalifikovaných investorov, je možné posúdiť ich úroveň informovanosti o finančnej situácii emitenta OPS nezávisle od prospektu, na základe ich právnych alebo obchodných vzťahov s uvedeným emitentom (byť jeho akcionárom, členom správnych orgánov, atď.)?

[omissis] [omissis] [Odkazy na oznámenie rozhodnutia, neprípustnosť odvolania proti tomuto rozhodnutiu a podpisy]